

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Működéséjára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítóknak és jegyzőknek 6 K.
Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyilvtér soronként 50 fillér.

Kulturakció.

— A Népművelési Egylet működése. —

Székelyudvarhely, szept. 27.

A vármegye legrégebb kulturszervezetének, a Népművelési Egyesületnek meglepő arányu bontakozása és gyarapodása ma az a kultur-kérdés, mellyel számbavehetően foglalkoznak a vármegye községeinek vezetői.

El kell ismernünk, hogy e nagy miszióra hivatott egyesület gazdag tartalmu multjánál s eleven tevékenységű jelenénél fogva mély nyomokat vágott a népkulturának nem épen teljesen sivár megyéin; az iskoláztatás érdekében 40 év alatt számtalan ezrekre menő anyagi áldozatai, a szegény tanulóknak ruha, tankönyv, írószerekben évenként kiosztott segélyei; legújabbán a községekben rendezett sorozatos ismeretterjesztő előadások, alfabetatanfolyamok annyira homlokterbe hozták az eddig szerényül elrejtőzött szervezetet, hogy ma, amikor egy vármegyére szóló kulturkérdés kerül szőnyegre, önkéntelenül is a Népművelési egyesület hivatására gondolunk, ezzel bizonyítván legfrappánsabban a kulturszervezet nélkülözhetetlenségét.

Nem hiába. A tekintélyes mult s annak gazdag tartalma összeforrasztotta vele a vármegye népiskoláit. Nincs egyetlen egy, mely

valamelyes anyagi áldozatot ne nyert volna tőle és összekapcsolta magában — felszínre hozott szociális kérdések folytán — a felekezeti s más jelleg szerint széttagolt tanítóságot, lelkesítve, buzdítva a községi népelet bajainak orvoslására. S az egyesület, mely ezeltől öt-hat évvel tagjaiban megfogyva, anyagi erejében élt, a jelenben magában bírja a vármegye tekintélyeit, a nép hivatott vezetőit s megifjodva, megerősödvé, szellemi erőben elhagyja, mert el kellett hagynia csendes medrét s nevének nagyjelentőségével lép szintérré a vármegye kulturájának emeléseért.

A hatvanas években nagy Eötvösünknek széthullámzó eszméi hozták életre. Azok az eszmék, melyek a megifjodó Magyarország kulturájának, a népoktatásnak évszázadokra kihatólag alapköveit lerakták s a csecsemőkort érő népoktatás gyámolítására annyi áldozatkész, nemeslelkű notabilitást és más tekintélyeket hívtak el. Ekkor, a nagy Eötvös gyújtó eszméinek hatása alatt rakták le az egyesületnek alapjait s fenntartották és gondozták a soraink között élő önzetlen hazafiak, hogy legyen bár egy eleven vár bérczes Erdély sziklafalai között azokból az eszmékből építve, a melyek a századokra előrelátó pedagógus gondolatvilágában születtek s hirdették a jövő nagy Magyarországot.

Egyetlen nagy alkotás Erdélyben Eötvös intenczióiból, amely napjainkban kezd kibon-

takozni anyagi erején a század követelményei szerint, mintegy eleven pbaroszként mutatva a 100 éves évforduló nagyságát s a nagyságban az eszmék igazságát, az eszmék igazságában a kulturpolitikus halhatatlanságát.

Mert fellobbannak újra teljes erejükből az ideák és itt van a megértő kor, a bizalmát nyerte társadalom s száguldvá kergetődő szociális eszmék harcza alatt recsegve-ropogva omló romokból életet követelve törnek elő a jobb világrendet sürgető eszmék, miket az 50—60-as évek ködös atmoszférájában nem ismert fel s nem értékelhetett az akkori kor fia.

A fejlődött társadalmi rend kiküszöböli magából a kultura szegény feltjét, az analfabetizmust; értelmes, okos és erkölcsileg edzett embereket akarunk látni iparban, ústermelésben, a gyárak örlo kerekéinél ép úgy, mint a merkantil világ legolcsóbb rétegében, amit az iskola nem, hanem maga a társadalom adhat meg erre hivatott szervezeti által.

Művelt generációt, tudás, értelem, erkölcsben erős individuumokat várunk s ezt munkálja a Népművelési Egylet, midőn a folyó téltől kezdve az alfabeta és továbbképző tanfolyamokat rendszeresen szervezi, az ismeretterjesztő sorozatos előadásokat is bizonyos rendszerhez köti, amit hasonlóan a mult évi tekintélyes számhoz, a jelen évben is fentart.

Ez év telén indul meg a községi helyi

A tükör meséje.

Tükörfal előtt hét szál gyertya ég,
Elvezet fénye
Tükör mélyébe,
Csillámló rétgü sötét vizébe.

Mélyen, mélyebben
Belemerülnek
Tükör vizébe,
Sötét mélyébe
A gyertyalángok,
Égő virágok
Dermodve állnak
Sötét mélyébe tükör falának.

Mind jobban behuzódik fényük,
— Örök sugáru elhalt fény —
Elmerül a sötétlő éjbe
Tükör elalvó mély vizén.

Nem is tükör már, de bejárat:
A mult idők bejárata
Zöldfátyolos selymes jövőbe...
Felette inog, láttatja, takarja
Átlátszó kékes sötétséggel
A sűrűsödő éjszaka.
Termek, termék
Fátyolselymek,
Hoaszak, zöldek
Az ajtók előtt.

Termek sötétlő távolába
Sok elszórt, fekvő kék alak
Végleges elnyomott álomban
Mozdulatlanul alszanak.

Alszik rubájuk —
Kerjük oly fáradt.
Hajuk fényéből
Hangtalan ének
Zenéje árad
Fuvola hangja
Gyöngyös füzérnek.
Drága kövekből
Csillámló ének.
Hét szint sugárzó
Opálok fénye.
Tejszinüu hamvad,
Majd ismét csillan
Égő zöld tűzben,
Izzó kék lánggal,
Tükör mélyébe.

Az egyiknek türkiz-kövekből
Összefoglalt láncz van nyakán,
Aranyrubája mozdulatlan,
Mélyen alszik a láncz, a lány,
Legmélyebben, mert sulyos áldás
Kérlelhetlenül rá szakadt,
Mig lelke mély álomba dermedt
Öszetört az áldás alatt.

A többiek is mind szenvednek —
De távol — — észrevétlenül.
Kialudt éltük a miénkbe,
A mostaniba elmerül
Reménytelen, hogy elszakadjunk
Tőlük — ha fel is ébredünk
Az ő álmuk valóbb, erősebb,
Tartósebb, mint a mi életünk.

Arany por szállong
Sötétlő éjbe,
Megremeg tükör

Fekete fénye.
Láttatja tavol
Kik voltak régen.

Tükör elalszik
A gyotryafényben.

És ök ott távol
Gyertyák lángjából
Tükör mélyébe
Kék sötét éjbe
Szakadatlanul szálakat fonnak,
Arany szálakon
Mindent magukhoz
Fekete tükör vizébe vonnak.

Valahonnan légáram támad,
Meglebbennek a fátjolok.
Sötétzöld, selymes szárnyuk mozdul,
A hét szál gyertya fellobog.
Nyugtalanul — — — kinos vergődés,
A lángok fogva állanak
Tükör dermedt sötét vizébe.

Eltűnt a sok alvó alak.
Bezáródnak a távol ajtók.

Elalvó mult — holdszínü vég — —

Egy elhomályosult tükör előtt
Magányosan hét gyertya ég.

Czobol Miska.

bizottságok az ugynevezett külszervezet megteremtése s ennek működése révén valósítja meg az ifj. egyleteket s ezek kebelében gondoskodik a felnőtt fiatalság szorakoztatásáról, minő pl. a lövészcsapatok beállításai is, amely intézkedés a vármegyei lövészcsapat-bizottság előadójának közreműködése révén igen áldásos eredményeket van hivatva felmutatni, tapasztalat szerint fordulópontját adván a községi fiatal élet eldurvult vonásainak.

Fokozottabb erővel rendezi a folyó évtelen az ugynevezett Uránia előadásokat, teteleiket főképp a mezőgazdaság köréből jelölve ki, hogy a falusi nép a szorakoztató oktatás mellett tanulságos utmutatásokat nyerjen foglalkozási körében.

Örömmre szolgál, hogy az egyesület a községi népelet mezejéről ezuttal a város kulturált falai közé is betér s a százados évforduló emléke gyanánt részint, hogy magasztos céljainak a város előkelő közönségének rokonszenvét megnyerje, részint működését megismertesse, 6 műsossal összekötött díjtalan felolvasó estélyben és 6 tudományos színezetű Uránia előadásban részesíti közönségünket, utóbbiból Madách: Az ember tragédiája, Babilon és Biblia, Pompei és a római élet, Keresztül-kasul a Székelyföldön, Nansen északsarki kutatásai, Ósmagyarok élete kerülvén bemutatásra.

A részletes programot a munkában álló bizottság nemsokára közebeocsátja. Nekünk ezuttal csak az volt a célunk, hogy az elismerésre méltó kulturakciónál vázlatot adjunk s a Népevelési Egylet működését a város közönségének figyelmébe és támogatásába ajánljuk.

Az az eleven benső munkásság, amely a mult tradícióin épülve és építve, hódítva járja be a megyét s szólít mindenkit a lelkes férfiak gárdájához, megérdemli elismerésünket és támogatásunkat, mert hisz a miénk s a mi jólétünket, vármegyénk elismert jó hírnevét munkálja.

Jegyzetek.

— Barátkozás őszinteség nélkül. — Födolog a kitarítás. — Tiszviselőik kongresszusa. — A miniszterelnök a helyzetről. —

Székelyudvarhely, szept. 26.

Az Andrásy-pártba való belépések következtében a függetlenségi párt vezéreinek száma megcsappant ugyan, de azért még így is maradt vezér elég és ezeknek egyike, Apponyi, vasárnap beszámolót mondott Jászberényben,

Apponyi a mai kormányzati rendszert kritizálván 48-as stílusban és kifejezően a függetlenségi eszmék iránt való rajongását, fölajánlotta a fegyverbarátságot a 67-es Andrásy-pártnak. Hát ez micsoda? Vagy követésre méltó, szent dolog a 48-as és akkor Apponyinak ellenfélként kell szembeállnia a 67-es iránnyal, akár Tisza követi azt, akár Andrásy. Vagy helyeselni való az a 67, a melyet Andrásy vall és akkor miért nem csatlakozik hozzá Apponyi is, a minthogy hozzá csatlakoztak más függetlenségi vezérek.

Hát politikai logika a 67 és a 48 szempontjából Apponyi állásfoglalásában, a fegyverbarátság felajánlásában bizonyára nincsen. És e fegyverbarátság felajánlásakor kár volt és őszinteség nélkül való volt emlegetni megokolásul a hazát, a nemzetet, a közeletet. Mert a dolog helyes formulázása ez lett volna: „Álljunk össze fegyverbarátokként, hogy többet legyünk egy kooperáló seregben ellenzékiek, a kik hecczeket rendeznek a parlamentben és a kik ha többet és nagyobb

erővel vagyunk, talán könnyebben tudjuk megbuktatni Tiszát.“ Mert bizony az egész akciónak az az egyetlen igaz célja.

A jászberényi beszámolóban Apponyi arra szólította fel hallgatóságát, hogy rendületlen hűséggel tartsanak ki a függetlenségi zászló mellett. És nyomban a felszólítás után az egybegyűltek viharos tapsa közt beszélni kezdett Mezős Béla, ugyanaz a Mezős, a ki két hét előtt még a negyvennyolczra esküdt, a kit függetlenségi programmal választottak meg, a ki egyik vezére volt a függetlenségi pártnak, de a ki most a jászberényiek előtt minden babozás nélkül vallotta magát a 67-es Andrásy hívének és Andrásy irányától várja az ország megváltását.

Senkinek se jutott akkor eszébe a függetlenségi zászlóhoz való hűség, melyről az imént Apponyi beszélt és senkinek se jutott eszébe, hogy ethika is van a világon. Pédig ha jól emlékszünk, Andrásy volt az, a ki egy hét előtt igen erőteljesen domborította ki beszédében a politikában is melőzhetetlen ethikát. . . Szegény ethika!

A magyar állam tisztviselői vasárnap kongresszusra gyűltek össze Győrben, hogy helyzetükről, közös érdekeikről tanácskozzanak és kívánásait, melyeket az állam kormányával és törvényhozásával szemben támasztanak, megformulazzák. Mi sem természetesebb, minthogy a tisztviselői kar küldöttéit a közvélemény meleg rokonszenvével kísérte. Képzettegük, nagy és közérdekű hivatásuk kötelességük és buzgó teljesítésükért. Állami, nemzeti, kormányzati szempontból egyaránt kívánjuk, hogy az országnak megelégedett tisztviselőik legyenek, mely a mennyire csak emberileg lehetséges, anyagi gondoktól menten, a társadalom megbecsüléséért környezve, nyugodtan és zaklatás nélkül intézhessen hivatalos ügyeit.

A tisztviselői kar és szociális mozgalma iránt való rokonszenv nyilatkozik meg a kormány részéről is azokban az intézkedésekben, melyekkel a kongresszus megtartását és látogatottságát tőle telhetőleg elősegítette. Tavaly történt először, hogy a kormány kiküldte képviselőjét, az alkalommal pedig két államtitkár jelent meg.

A kongresszuson jelenlevő Pap Elek rámutatott az új nyugdíjtörvényre és a családi pótlékról szóló törvényre, melyekkel a tisztviselői régi kívánásai valósultak meg. A kormány a mostani kongresszus óhajtaait is a legnagyobb jóakarattal fogja mérlegelni, a mostani súlyos gazdasági és pénzügyi irányok azonban fokozott mértékben kötelességévé teszik az óvatosságot, mert a kereső osztályok vállára ilyen körülmények közt nem lehet új terheket bízítani.

Tisza István gróf miniszterelnök a napokban hosszasan nyilatkozott a politikai helyzetről. Elmondta véleményét az Andrásy-féle új pártalakulásról, az ellenzék magatartásáról s vázolta röviden a kormány legközelebbi munkaprogramját is.

A nyilatkozat egyik legérdekesebb kijelentése szerint a miniszterelnök örül az új pártnak, mert ennek megalakulása lehetővé teszi kriizisek nélkül a parlamenti váltógazdaságot. De örül Tisza azért is, mert az új párt annál a vonzó erőnél fogva, melylyel egyre többeket hódít át a függetlenségi táborból a kormányképes hatvanhetes politika alapjára, nagy szolgálatot tesz ennek a politikának. Arra az aktuális kérdésre, hogy Andrásyék bemennek-e a képviselőházba s részt vesznek-e a parlament tanácskozásában, Tisza azt feleli, hogy ha Andrásyékban megvolna erre a hajlandóság, a kormány és a többség szívesen segít az erre vezető kiegyenlítő ut keresésében.

A kormány legközelebbi munkaprogramjának két legfontosabb pontját a miniszterelnök a választókerületek új beosztásáról s a választási bíráskodás reformjáról készülő törvényjavaslatban jelöli meg. A közigazgatási reformmal kapcsolatban, hogy ez elkészíthető és végrehajtható legyen, a kormány egy rövid törvénnyel meg fogja hosi-

szabítani a vármegyei tisztviselői mandátumát. Ősszel ugyanis országoserte tisztújítást kellene tartani a törvényhatóságokban, addig pedig már nem lehet a reformot tető alá hozni.

KÖZIGAZGATÁS.

Munkaalkalmak. A földmivélsügyi miniszter az árvízkarok következtében munkanélkül maradt árvízkarosultaknak az ország más vidékein, főleg az Alföldön megfelelő keresethez való juthatása érdekében leiratot intézett Udvarhelymegye alispánjához. Leiratában felhívja az alispánt, hogy haladéktalanul utasítsa a községi, illetőleg körjegyzőségi, valamint a törvényhatósági munkásközvetítőket, hogy az árvízkarosult gazdasági munkásokról, akik helyben keresetet nem találván, mezőgazdasági, szőlő, erdei, föld stb. munkára más vidékre is hajlandók csoportosan elszereződni, késedelem nélkül állítsanak össze nyilvántartást és az elszereződni akaró munkások létszámát és lakóhelyét portörmentes levelezőlapon a vezetése alatt álló miniszterium munkásügyi osztályának sürgősen jelentse be, illetve e bejelentést mindaddig, amíg szükségesnek mutatkozik, hetenkint istételje meg. Az összes közvetítési közegek, hogy a jelentkező árvízkarosult munkásoknak, ugyszintén a munkásokat kereső munkaadóknak a kért felvilágosításokat szóval, vagy írásban esetleg távbeszélő útján haladéktalanul, kimerítően és díjmentesen adják meg és általában az árvízkarosult munkanélkülieknek kereseti alkalomhoz való juttatása érdekében minden lehető tegyen meg. A miniszter rendelkezését *Sebesi János* alispán azzal adta ki, hogy a munkát keresőkről az összeírók ő hozzá is tegyenek jelentést, hogy amennyiben lehetséges első sorban a megyei munkaalkalom találjon fedezetet.

Az aczetylon készülek összeírása. A kereskedelemügyi miniszter felhívta Udvarhelyvármegye alispánját, miszerint a hatósága alá tartozó elsőfoku ipari és rendőrhatalóságokat haladéktalanul utasítsa, hogy területén az 1903. évi márczius 15-ike előtt felállított, ugyszintén az aczetylengáz előállítására és világítási vagy más célokra való felhasználása tárgyában kiadott szabályrendelet hatálya alatt szerkezetekre nézve engedélyeztet, de a méretek tekintetében eltérő aczetylén gázfejlesztő készülékeknek számát, felállítási helyét és birtokosaiknak nevét azonnal irják össze és vonatkozó jelentés kíséretében terjesszék fel.

A pasztörözött tej a közforgalomban. A földmivélsügyi miniszter körrendeletben hívja fel Udvarhelymegye törvényhatóságának figyelmét, hogy az újabb időben több ízben előfordult, hogy a „pasteurizált“ tej megnevezéssel a rendes tejnél magasabb áron oly tej hozatott forgalomba, mely a chemiai vizsgálatok során nem bizonyult pasteurizáltnak, s gyakran előfordultak oly esetek is, hogy különféle tejpor gyártmányok megtévesztésre alkalmas elnevezések alatt kerültek forgalomba. Ezért az előállítás és a közforgalom egyésges rendezése és a fogyasztó közönség érdekeinek védelmére a bel- és kereskedelemügyi miniszterekkel egyetértőleg rendeletet bocsátott ki. Ezerint a) „Pasztörözött“ megjelöléssel csak oly tej, illetve tejszín hozható forgalomba, mely legalább 15 percen át 75 C°-ra, vagy legalább 4 percen át 80 C°-ra volt felmelegítve. b) Pasztörözött tejszínből készült vaj neve alatt csakis oly vaj hozható forgalomba, mely az a) pontban leirt módon kezelt tejszínből készült. c) Pasztörözött tejnek, illetőleg tejszínnek csakis olyan tej, illetőleg tejszín minősíthető, mely a Storch-féle parafenylen-diamin reakciót 2 percen belül nem adja.

A városi tankötelesek összeírása.

— Meglehető adatok. —

Székeludvarhely, szept. 26.

Az Udvarhelyi Híradó jelentette, hogy a városi tanács felkérésére a város áll. el. isk. tanítói a be nem iratkozott tankötelesek összeírását f. hó 14-től 21-ig foganatosították. Abban a helyzetben vagyunk, hogy az összeírás statisztikáját teljes egészében feltárhatjuk olvasóink előtt e zezel tekintést nyújthatunk Székeludvarhely város elemi népoktatási viszonyaiba.

Kiszorult óvodások.

Kezdjük tehát a számokon. Beiratkozott a 3—5 éves óvókötelezettség korában levő tanköteles fiú 80, leány 72, összesen 152. Ez a 152 gyermek a róm. kath. leányiskolával kapcsolatos és a városi óvodába van beiratva. Mindkét helyen apró szűk termekbe összeszűsítve vannak a kicsikék, s már ki van írva a óvodák sjtájára: *Megtelt.* A rendes tankötelesekből, 6—11 éves koru gyermekek a róm. kath. fiú- és leány, az áll. fiú- és leány, valamint a szombathalvi róm. kath. vegyes és áll. I—II-ik osztályval bíró vegyes iskolákba be van iratva 1089, és pedig fiú 612, leány 477. Mindenik elemi iskola zsúfolásig telve van gyermekkel, a be nem iratkozottak elhelyezésére tér egyáltalán nincs. A 12—14 éves ismétlő tanköteles koruakból be van iratkozva fiú 298, leány 119, összesen: 417. Ezek legnagyobb része a középiskolák alsó osztályaiban és az áll. polg. leányiskolában található fel, a tulajdonképeni ismétlő iskolára alig jut e számból 20, de amint látni fogjuk pótolni fogja a be nem iratkozottak száma. Tanoncok sorából f. hó 14-ig beiratkozott 131. Az összeírás foganatosításaig beiratkozott mindössze fiú 1121, leány 668, összesen 1789. Megjegyezhetjük, hogy ilyen pontos beiratkozás még egy évben sem fordult elő a jelen tanévig.

A beiratkozottak tekintélyes száma szinte kizártá teszi, hogy a város területén be nem iratkozott gyermekek nagy számban lennének, de csalódnunk azonnal, ha az összeírás másik oldalát vesszük szemügyre; mert első tekintetre szemünkbe ötlök, hogy a 3—5 éves óvóköteles koruakból 203 tanköteles maradt a szülői háznál, helyesebben szorult ki az óvodából, mivel ezek elhelyezésére egyáltalán nincsen óvodánk. Az óvodakötelezettség közül jelenleg a város középpontján lakók látogatják az óvodát s innen van az, hogy a vasútállomás környékén 44, a kaszárnyán aluli részen 50, a szombathalvi részen 81 gyermek nem járhat iskolába, éppen azok, kik legjobban rá vannak utalva a nevelésre és gondozásra, a munkás szülők gyermekei.

Törvény szerint büntetendő az a szülő, ki nemcsak az elemi iskolába, de az óvodába is nem járattja be gyermekét. Hát ugyan hogy lehet követelni a periferiálisokon lakó szülőktől az iskola kötelezettség előtt való meghajlást, mikor km. távolságra kell kísérni a gyermeket abban az esetben, ha elegendő hely van az iskolában? Most azonban hiába viszi oda, hisz egészségügyi szempontból még a beiratkozottak létszáma sem tartható fenn. Sürgős intézkedésre van tehát szükség. Adja át a város óvodáját állami kezelésbe s építtesse fel a szélekre az óvodákat. Amint az összeírás adatai mutatják három óvodára van szükség és pedig a kaszárnyán alul 70—80 gyermek számára, a kórház épület körül szintén ugyanannyi részére és Szombathalván kerek 100 gyermek számára. Ezeket az óvodákat a város kulturáljele mellett a szükséglet követeli.

Az elemi iskolások elhelyezése.

A beiratkozott 1089 elemi iskolás növendékek — mint jelentettük — a város összes elemi iskoláit lefoglalják és zsúfolásig megtöltötték. Nincs azonban beiratkozva még 83, és pedig fiú 31, leány 52. A felekezeti iskolák már nem fo-

gadhathják be őket, természetes tehát, hogy az áll. iskolákra vannak utalva, hol hétköznapi hasonlaltal elve hering módjára vannak összehalmozva a növendékek a szűk és kevés számú termek miatt. Mint értesülünk az iskola gondnokaiga alkalmas termek után kutat, fátad, hogy a tulszofolt osztályok ideiglenesen, megosztva teret nyitsanak a még kint levők befogadására. Ám ez még megy az idén és mehet talán a jövő tanévben, de a város rohamos népesedése folytán a tankötelesek számának emelkedése nem tűri a toldozó faldozó munkát, hanem erőlyesen követeli a 6 év óta folyton vajudó iskolaépítés sürgős végrehajtását. Itt az ideje tehát, hogy az iskolaépítés munkája is felvéteassék, illetőleg végrehajttassék e zezel megadásék a mód az áll. isk. fejlődésének. Czélserző azonban az iskolaépítés kérdésének végleges eldöntése előtt tanulmány tárgyává tenni az összeírás adatakat s a körzeti jellegre támaszkodva fogni a munkához, mert a város szélein tekintélyes számban levő tanköteleseket nehéz mégis egy központba terelni. Ha pl. csak a szombathalvi viszonyokat nézzük, ahol a be és benem iratkozottak együtttes száma 264, amelyből 64-et a róm. kath. vegyes iskolába helyezvén el a megmaradó 200 tanköteles és a 100—120 óvóköteles részére igen helyesen lehet beállítani egy 4 tanerős elemi iskolát kapcsolatosan egy 2 tanerős óvodával, hasonlóképen a kórház és kaszárnya környékén 2—2 tanerős iskolát szintén óvodával kapcsolva, megvonnván, mint ez más városokban is ugy van, a körzet határait a helytelen versengések megelőzése végett.

Ismétlő iskolások.

A beiratkozott 20 tankötellessel szemben nincs beiratkozva 47 fiú és 66 leány, összesen 113, többnyire földmivosek gyermekei. Ezek tanítása az elemi iskolák délutáni szünetjére lévén előírva, — elhelyezésre nézve akadály nem fordul elő. Meg kell azonban jegyezni, hogy ezen ugynevezett gazdasági ism. iskolák czélirányos nevelése és életrevalóságának emelése érdekében a leányiskolának háztartási iskolává, a fiúiskolának pedig kertészeti iskolává való átfórmálása igen fontos követelmény s itt az ideje, hogy ez irányban a város által döntő lépések tetessenek. Ha más városok már megnyerték ezen intézményeket, mért ne nyerhetnők meg mi, mikor arra valóban szükség van s az elegendő tanköteles is rendelkezésre áll évről évre.

A beiratkozott 131 iparos tanonczon kívül beiratkozatlan 105, ezek beiskolázása azonban már megtörtént.

Végleges összegét nézve a beiratkozatlan tanköteloeknek, fiut 284-et, leányt 219-et mindössze 503-at találunk. Ez a nagy szám, amely nemcsak most, hanem évről évre ismétlődik, komoly intelmet ad arra, hogy a város elemi népoktatási ügyének intenzivebb felkarolása minden egyéb ügynél fontosabb feladat s eljött az idő, hogy az elemi iskolák felépítését városunk kulturális fejlődése érdekében a leghatározottabb formákban kívánjuk.

A régi törvények alapján

vetik ki az adót. A pénzügyminiszter 102500—913. sz. alatt körrrendeletet intézett az összes pénzügyi igazgatóságokhoz, amelyben elrendeli az állami egyenes adóknak a következő három évre való kivetését, illetve az ehhez szükséges előmunkálatok foganatosítását. A rendelet kiemeli, hogy a kivetés során a régi törvényeket kell alkalmazni a tőkekamat és járadékadó, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójánál, továbbá a kereseti adó és az általános jövedelmi pótdó kivetésénél is.

Szinészek jönnek.

— Dr. Márffy Károly színtársulata Székeludvarhelyt —
Székeludvarhely, szept. 27.

Mintegy három évi szünetelés után, október havában színtársulatot kap Székeludvarhely, még pedig len elsőrendű színtársulatot, s nincsen kétség, hogy a város társadalma a legnagyobb szeretettel fogadja Thalia papjait és színpártolásával lehetővé teszi, hogy a négy vagy hat hétre terjedő színházi évad a legjobban sikerüljön és megdőljön az a mesterségesen terjesztett hír, hogy ide, ebbe a tizezeres, nagy intelligenciával és értelmes polgársággal bíró városba színtársulatnak bevonulni nem érdemes.

Mert ugy van az, hogy e város közönségének műpártoló renoméját ugyancaak alaposan elrontotta a legutóbb itt járt színtársulat, melynek fegyelmetlenségével sikerült a közönséget a színházbajrástól elidegeníteni s egyben saját magát egy lerontani, hogy hangos panasszal távozott e városról. A hangos panasz bizonyára messzi elhallzott, mert azóta immár eltelt vagy három esztendő, de színtársulat csak nem jött be a városba, sőt egy esettől eltekintve, nem is érdeklődött, nem számítva azoknak az apróbb társulatoknak a bevonulási szándékát, melyeket a színtársulat bizottság maga sietett mindannyiszor elutasítani.

Most azonban végre ujra színtársulat áll a városnak, amennyiben Dr. Márffy Károly, a nyiregyházi színház igazgatója engedélyt kért és kapott a bevonulásra. Márffy igazgató társulata a nyiregyházi és a kaposvári színházak részére van szervezve s tagjai közt nem egy fővárosi színházban működő tag nevével, így például a Székel Jakab Gyulával, találkozunk; szóval a társulat minden tekintetben elsőrendű, — most tehát csak tisztára a közönségen fordul meg a doig, hogy sikerül-e a szezon, vagy sem? Kétségtelen, hogy e város közönségét az általános gazdasági depresszió s a minket közvetlen közelről ért árvizek érzékenyen suttogták, viszont igaz az, hogy a város közönségének évek óta nemesebb szorakozásban csak élvezve van része, noha e nagy szellemi intelligenciával bíró város régebben éppen arról volt híres, hogy elsőrendű színtársulatok igen szívesen keresték fel, mert a más szorakozás hiányában levő közönség mindannyiszor meghozva a művelézetért a maga áldozatát, a legmelegebb pártfogásba vette a bevonuló színtársulatokat.

A színtársulat agilis titkára, Hidassy Kálmán, kit a régebbi időkben bizonyára még kedvesen ismer a közönség, a mai napon ide érkezett s a bérlet gyűjtéseket hétfőn megkezdte. Ebben a munkájában készséggel fogja őt támogatni minden műpártoló ember, de maga a Színtársulat bizottság is a legnagyobb készséggel nyújt minden lehetőséget arra, hogy a színi szezon sikerüljön, s a bevonuló színtársulat a nyújtott szellemi élvezetért az ellenszolgáltatást anyagiakban megtalálja.

A városok hitelügye.

A polgármesterek kongresszusának, amely 29-én és 30-án Nagyváradon lesz, egyik legfontosabb tárgya a városok hitelügyének kérdése. Ebben a kérdésben Rimler Károly nagyváradi polgármester, Hoványi Géza képviselő és Lukács Ödön nagyváradi városi tanácsos, a kérdésnek kongresszusi előadója, a napokban Budapestben kikérte a pénzügyminiszter véleményét is. Teleszky miniszter a beható eszmecsere során kijelentette, hogy maga is elismeri a városok hitelügye rendezésének fontosságát, de a mostani gazdasági konjunkturákat nem tartja alkalmasnak arra, hogy a kérdés megoldását most kezdeményezzék. Az állam szívesen adna támogatást, de az állam pénzügyi helyzete nemcsak a hazai, hanem az európai pénzügyi helyzet miatt. Egylőre azt tervezi, hogy a városok aránylag megfelelő, rövid lejáratu kölcsönök után rendelkezésük legelsőszükségleteiket.

Az árvízkarosultak segítése.

— Az adakozások kimutatása. —

Az udvarhelyvármegyei inszések javára közvetlenül a községekhez érkezett pillanatnyi segélyek: *Lóvételnek* a belügyminisztertől 1000 korona, a Jásziv-Egyesülettől 1000 korona, a földmivelési és kereskedelmi minisztériumból kiküldött bizottságtól 600 korona, az államtól a főispán utján 5000 K értékű gabona. *Bágy* községnek a Jásziv-Egyesülettől 500 K, a székelyföldi földmivelésügyi kirendeltségtől 1500 K. *Kőröspataknak* a székelyföldi kirendeltségtől 1000 K. *Bősdújfalunak* ugyanattól 100 K, *Gagynak* ugyanattól 2000 K, *Magyarassáknak* ugyanattól 1500 K, *Kadicsfalvának* és *Fenyédnek* a belügyminisztertől 1000 K, *Kadicsfalvának*, *Mártfalvának* és *Küküllőkegyfalvának* a kirendeltségtől 1500 K, *Székelysentsikirdlynak* és *Bikafalvának* az alispáni hivatal által gyűjtött segélyből 500—500 K.

Az alispáni hivatal gyűjtő felhívásaira Udvarhelyvármegye adományalapjába 1913. szept. 27-ig beérkezett és általános kiosztásra kerülő összegek a következők: Jásziv-Egyesület 3000 K, a képviselőház tagjai 2000 K, Udvarhelymegyei Takarékpénztár 500 K, Kézdivásárhelyi Takarékpénztár 200 K, Székelyudvarhelyi Zálogkölcsönintézet 200 K, Dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök 100 K, Gyergyóalfalvi kereskedő ifjuság 90 K, a dobogó „Kolónia” 60 K, Csongrádmegye alispánja 50 K, *Vishányó Károly vasuti munkás és 65 társa gyűjtése* 50 K, Szentí Bálint 50 K, Balmazújváros 25 K, Segesvári Magyar Polgári Kör 25 K, Újpest város 25 K, Hajdunánás 24 K 80 fill., Csávoly község 20 K, Gyergyóalfalvi T.-pénztár 20 K, Imre Sándorné 20 K, Kiss Miklós 20 K, Kovács Gyula 20 K, Makai Imre 20 K, Mikó Erzsébet 20 K, Mikó László 20 K, Szatmárnémeti 20 K, Dr. Sticker Péter 20 K, Tamási Áron kanonok 20 K, Tapolca község 14 K 80 fill., Híszku József banóci ref. lelkész 13 K 98 fill., László András gyűjtése 13 K 70 fillér, Tarcsfalvi Albert 13 K, Tiszacsege község 13 K 07 fillér, Barák István 10 K, Bácsalmás 10 K, Bártfa 10 K, Deryne 10 K, Dékán Samu koll. tanár 10 K, Egri Gyula 10 K, Gyarmathy Mózes 10 K, Hajduböszörmény 10 K, Hajdubadháza 10 K, Haubert Henrik 10 K, Hódás József 10, Pallós Gyula 10 K, Paripás község 10 K, Regőcze község 10 K, Sajkás-Györgye község 10 K, Luka Imre 10 K, Székelyudvarhelyi Oltáregylet 10 K, Szond község 10 K, Tetétlen község 10 K, Udvarhelyvármegyei Tanítóegylet 10 K, Nagyra 9 K. 66 f. A szentgyörgyvárosi körjegyző gyűjtése 8 K, 65 f, Bibó Béla 8 K, Hajdusámson 7 K. 70 f, Bács község 5 K, Béregyháza község 5 K, Borócz község 5 K, Bukész község 5 K, Hajdusovát 5 K, Jánoshalma 5 K, Kárász István 5 K, Kisvács község 5 K, László Rózi 5 K, Novák Iván 5 K, Piros község 5 K, Rusitka Ilona 5 K, Zecha Nándor 5 K, Magyar Ferencz 4 K, Dunacsébközség 3 K, Szilágy község 5 K, Kovács Miklós 2 K, Szilbács község 2 K, Téglás község 2 K. Összesen 7010 K 64 f. — Ez és a pillanati segélyek összege együtt 25610 K 64 f.

Hidak, műtárgyak építése.

Az áll. építészeti hivatal az óczfalva—kányádi tvhat. uton 1. sz. Malomcsatornahid, — a szentlélek—kereszturi tvhat. uton 11. sz. Nyikóhid és 11/a sz. Áteresztő, — kányád—erkei vicinális uton 1 drb. 40 m., 1 drb. 20 m. ny. fedlappos műtárgy és 10 drb. 0.60 m. ny. betonáteresztő, — Székelyderzs községben a községi utcákban 4 drb. hid építési munkáinak biztosítása céljából versenytárgyalást hirdet. Az előírányzott költségek: 1. az 1. sz. Malomcsatorna-hid és utrendezés 8803 K 34 f. 2. A 11. sz. Nyikó-hid és 11/a sz. Áteresztő 14031 K 45 f. 3. A kányád—erkei vicinális uton 12 drb. műtárgy 5828 K 66 f. 4. Székelyderzs község utcáin 4 drb. hid 6463 K 30 f. 5. Az óczfalva—kányádi ut 2—3 km. sz. súlyedés helyreállítása 4803 K 08 f. 6. Az ágyafalva—muzanai vicz. ut 1—2 km. sz. támfalak építése 2262 K 52 f. Összesen 42192 K 38 f. A 3. és 4. a. műtárgyakhoz a kavics és homokot az érdekeltek községek díjtalanul a helyszínerre szállítva adják, ezenkívül cement, fa, vas és egyéb anyagok szállításához a fuvarátalkátadják, a 4. tételhez szűkeges kő és homokot a község díjtalanul helyszínerre szállítja. A versenyezni óhajtok felhívataik, hogy ajánlatokat f. évi október hó 11-ik napjának a. e. 10 óráig az építészeti hivatalhoz közvetlenül, vagy posta útján nyújtsák be.

HIREK.

Székelyudvarhely, szept. 28.

Mi kisvárosiak.

Milyenek látja Európa a mai Magyarországot?

Azt hiszem, Európa szemében Magyarország azon elfelejtett kisváros, amelynek a gyorsvonat csak fűtől de meg nem áll.

A sorompóinkon túl egymásután robognak a vonatok, munkás és gyarapodó társadalmak kincaival megrakottan, mi kisvárosiak pedig tétlenül könyökölünk a kerítésen és fásultan báméazkoduk utánuk.

Kisváros vagyunk, fakó kisváros. Szűk egünkön esőfelhők lógnak, görbe-görbe utcáinkat kátyuk rekesztik el, a házainkból pedig opés és csökönyös czivódás lármdja hallatszik.

Külföldön új és meglepő utakat talál az emberi haladás, ami törpe társaságunk intellektuális élete embertársaink kisebbítésében csuacsodik ki. Érzésvilágában az irigység az ur, kedves foglalkozása a rágalom és a denuncziálás. A tudomány új hódításai hidegen hagyják minket, ha azonban valami új mérges pletyka kél szárnyra, akkor egyszerre hullámokat ver a lelkeket elborító holt posvány. Akkor lelkesedés gyul ki a szemekben, felragyognak, szinte megszépülnek a fásult arcok, akkor szónokká lesz a hebegő is és szellemessé lesz a tökfűlkő is.

Ami azonban a filiszter életében csak gonosz tréfa és olcsó izgalom: a pletyka, — abba a politikusi komolyságot és rendszert vitt bele, azt tudományá és művészeté fejlesztette. És kiesszelte a módját annak, hogyan lehetne rágalmak segítségével a tömeg fölé emelkedni és híres emberré lenni, hogyan lehetne pletykával terrorizálni és hogyan lehetne denuncziálással félelmetessé lenni és embert ölteni. A pletyka szükség esetén pótolhatja a tudást, a jellemet és a bátorságot is. Ezt a fegyverét olyan gyöngéd szeretettel gondozza és fényesíti a magyar politikusi, mint az arab a kardját. És miként az arabnak száz szinonimája van a kard szóra, úgy ő is hol hazafiságnak, hol igazságszeretetnek, hol erkölcsi kégyességnek, hol Isten tudja minek nevezi a rágalmat készségét. — Szó sincs róla, vannak itt olyan ficzkók is, akik komolyan hiszik, hogy pletykákkal és rágalmakkal megalapozhatják Magyarországot szebb jövőjé.

Hiába tagadnók, mi mind, akiknek némi köze van a magas közlethez, napról-napra humoros szorongással várjuk, hogy nem kerül-e még reánk a sor? De nekünk hétköznapi embereknek még jó. Mit beszélhetnek rólunk? Hogy érdemtelenek vagyunk a levegőre, amelyet szívunk és a kenyérre, amelyet eszünk? Potomság! De jaj az igazi nagyoknak, akik kimagaslanak a törpék közül és akiknek ereje állandóan vádolja és gunyolja az ő gyöngeségüket.

Magyarországon ma nemcsak terhos dolog, de lealázó érzés is lehet vezető államférfinak lenni. Aki vezér közöttünk, annak állandóan vakondok-emberekkel kell csatáznia, a győzelmében nincs dicsőség, de ha egyszer alul maradna, akkor jaj volna neki.

A törpék gondoskodtak róla, hogy közéletünk talaja farkasvermekkel legyen aláaknázva. Ők — tessék megfigyelni! — rendszeresen csalogatják és tergetik ellenfelüket a titkos vermeik felé. A hajtólanásban mindeniknek megvan a maga szerepe és mindannyian jól össze vannak tanulva. Sohasem hamarkodnak el semmit, mindegyikük megvárja, míg rákerül a cselekvés sora. Nem kicsinylendő ellenfelek, mert vannak közöttük valóságos rágalom-lángnyelvek, a gyűlöletből óriásokká puffadt törpék, akik a szükséghez képest edes hízogés vagy mennydörgő páthosz hajgán tudják hirdetni a gyűlölet evangéliumát.

Beaumarchais-tl tudjuk, hogy rágalmazni minden körülmények között érdemes, akkor is, ha a vád veleje kiáltó ostobaság, mert valami

talán mégis megragad az emberek gyanakvásában. És aztán: hajtóvadászat közben a helyzet percről-percra változhatik, ki tudja, talán dűbbe jön a nemes vad és vérbe borul a szeme, talán megbotlik vagy nekimegy valamelyik falnak. Igen, ez az, dűbbe kell hozni! Aki ellen most még nincs bizonyíték, az a következő pillanatban talán maga ad erőt a vádnak, nem az eredeti vádnak, hanem másnak, újabbnak, akármilyennek. Ebben a harcban nem elég, ha valaki erős, bölcs és tiszta férfi, — hidegnek, számítótnak is kell lennie, hogy beláthasson a földalatti csatornába ia. . .

(M—d.)

Bírósági kinevezés. A király Dr. Szepesi József székelyudvarhelyi törvényszéki bírót a marosvásárhelyi ítélőtáblához bíróvá kinevezte. Munkakészség, hivatásának szeretete, nem lankadó tevékenység és sikeres munkásság azok a tényezők, melyek Szepesi József törvénybíró körünkben elszóltják és őt új, diszesebb munkakörbe állítják. Öszinte rokonszenves kiséri új állomáshelyére a puritán jellemű, ép oly szerény, mint érdemekben gazdag tisztviselőjét az igazságszolgáltatásnak.

Házasság. Bakó Ágotát eljegyezte Kánya Gyula állami tanító, Székelyvárságon.

Közigazgatási továbbképző tanfolyam. Az évente Budapesten közigazgatási és igazságügyi tisztviselők részére tartandó továbbképző tanfolyamot ez idén okt. 1—15. napjain tartják meg és azon Udvarhelyvármegye részéről Dr. Sebesi János alispán vesz részt.

Majláth püspök a pornográfia ellen. Majláth Gusztáv gróf, erdélyi püspök, a napokban nagyérdemű cikket irt a „Regnum Marianum” irodalma” czimvel, amelyben a többek közt a pornográf irodalom és annak terjesztése ellen kel ki erőlyesen. A püspök a cikkben a következőket mondja: Küzdenünk kell a pornográfia ellen is, amely a művészet koszorújával a fején jelentkezik. Ez a naturalizmus egyik fattyuhajtása, amely most ismét kizöldült és bőven termi rikitő és rossz szagu virágait. Nincs arra szükség, hogy az ember állati megnyilatkozásait kopírázzák és a műveletlen nagy közönség alsóbb ösztöneit kamafoztassák az irodalom kóbor lovagjai. A művészi erőt nem szabad alacsony életjelenségekre pazarolni. Csak azt szabad megírni, ami emel, tisztít, nemesít, erősít s ami tiszta élvezeteknek a művészi forrása.

Kitüntetett előjáró. A király *Benedek* Farkas bibarczfalvi községi pénztárnoknak, buzgó szolgálatai elismerésül, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

Heltainé köszönete. Udvarhelymegye törvényhatósága imént tartott közgyűlésében *Heltai* Ferencz székesfővárosi polgármester elhunytá feltett érzett részvétét jegyzőkönyvileg fejezte ki, s egyben hálás emlékezéssel megörökítette az elhunytak azt a nagy érdemet, hogy Udvarhelymegye közéletének emeléséért, közérdekének fejlesztéséért igen sokat és igen kiváló eredménnyel s nagy szeretettel és önzetlenséggel fáradozott. A törvényhatóság ezen megemlékezését *Heltai* özevgyével jegyzőkönyvi kivonatban közölte, ki a figyelmet a következő sorokkal köszönte meg: Nagyságos Alispár úr! Fogadja kérem loghálásabb köszönetemet azért a jóleső, szives részvétért, a melyet megboldogult férjem halálán a vezetése alatt álló vármegye törvényhatósági bizottságának közgyűlése nevében jegyzőkönyvi kivonatban kifejezésre juttatni méltóztatott. A legmélyebb tisztelettel Budapest, 1913. szept. 24. Dr. *Heltai* Ferenczné főpolgármester özvegye.

Homoród gyógyfürdő. Udvarhelymegye törvényhatósági bizottsága a tavaszi közgyűléséből azzal a kérelemmel járult a belügyminiszterhez, hogy Homoród fürdőt a gyógyfürdők közé sorozza. A miniszter a napokban kelt intézkedésével a fürdőnek gyógyfürdő jellegét engedélyezte és egyben utasította az alispánt, hogy a fürdő védterületét saját hatáskörében állapítsa meg.

Hangverseny. Mint jelöltük, *Schmidt*, Konstanca, az orsz. m. kir. zeneakadémián művész öklelet nyert operanékesnő, *Berg Ottó*, a Fodor-féle zenekonzervatórium tanára és *Palló Imre*, az orsz. m. kir. zeneakadémia növendéke, a m. kir. operaház ösztöndíjas növendéke, október 4-ikén, a vármegyeház dísztermében hangversenyt tartanak.

Az estélyi műsora a következő: 1. Schubert: A vándor, Vízárdat, Hasonmás, dalok, énekli *Palló Imre*. 2. Maestri: Santuzza áriája a „Paraszt bocsúlet”-ből, Puccini: Tosca imája a „Tosca”-ból, énekli *Schmidt* Konstanca. 3. Hubay: Szeretőm itt hagyni, *Berg Lili*: Halk, bánatos szökbé, Szendy: Juca Panna, dalok, énekli *Palló*. 4. Weber C. M.: Agathe áriája a „Bűvös vadász”-ből, Verdi: Leonora áriája „Troubadour”-ből, énekli *Schmidt*. 5. Puccini: Collin áriája a „Böhémek”-ből, Wagner: Wolfram áriája a „Tannhauser”-ből, énekli *Palló*. 6. Bach J. S.: Praeludium és Jaga (fis moll), zongorán előadja *Berg Ottó*. 7. Csajkowszky: Immár feledve, Beethoven: A néma sirban, Claudio Monteverde: Lasciatemi morire, dalok, énekli *Palló*. 8. Csiky: Bánkódás, Kovács: Kesergő leány, dalok, énekli *Schmidt*. 9. Rubinstein: Egy vén király volt egykor, Schumann: A két gránátos, dalok, énekli *Palló*. Az énekzámokat *Berg Ottó* zongorán kíséri. Jegyek előre Székely Dénesnél válthatók.

Megyei alkalmazottak biztosítása. Udvarhelyvármegye törvényhatósága április havi közgyűlésében, hogy a Betegségilyző pénztártól függetlenítse magát, kimondotta, hogy az összes alkalmazottjait baleset ellen biztosítja. Az ezen czélból alkotott szabályrendeletet a belügyminiszter a napokban kelt határozatával jóváhagyta.

Üzemzavarok a villanytelepen. Hétfőn este nem gyultak ki városzerte a lámpák, s az esős őszi napon csuffeketeség borult a vároara. A villanytelepen, melynek egyik áramfejlesztőgépe már hetek óta üzemben kívül van helyezve, zavar támadt, amennyiben a munkában levő gépkolozsuzson csapágy bemelegedés állt elő, melyen csak megfeszített munkával éjjel utánra tudtak segíteni. Hogy a villamos üzem milyen nagy mértékben igénybe van véve, bizonyítja az, hogy az egy üzemben levő gép a szükséges áramfejlesztést ellátni annyira nem tudja, hogy az üzemzetőség a mai naptól kezdődőleg mintegy két héten át a reggeli világosságtól déli 1 óráig nem szolgáltat áramot. Hogy ez a villanyerő borozozott üzemeket érzékenyen érinti, mondanunk sem kell és amellet bizonyít, hogy az üzem kibővítőse a legnagyobb mértékben aktuális lett.

Hivatalvizsgálat. A belügyminiszter megbízásából *Kerekes Lajos* egészségügyi felügyelő, *Balassa Károly* számvizsgáló kíséretében f. hó 26-ikén Székelyudvarhelyre érkezett. Egy napi itten való időzésük alatt *Dr. Sebesi János* alispán és *Dr. Lengyel József* megyei főorvos közbenjöttével a közkórházat vizsgálták meg, melynek eredményeként mindent a legjobb rendben találtak.

A munkások rokkant egylete. A magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíjgyületemek központi vezetősége a napokban küldötte meg a „székelyudvarhelyi 138-ik fiók” vezetőségének az új alapszabálytervezetet. Ezen alapszabály tervezet ismertetése czéljából a vezetőség október hó 19-én vasárnap délután 3 órára a polgári olvasóköri nagytermébe rendkívüli közgyűlést fog összehívni. A rendkívüli közgyűlés tárgya: 1. Az új alapszabálytervezet ismertetése a helybeli tagokkal. 2. A folyó év december 8—9-ikén Budapesten megtartandó rendkívüli küldöttek közgyűlésére a helybeli fiók pénztár által küldendő — egy küldött és egy pótküldött megválasztása. 3. Indítványok. A vezetőség tisztelettel kéri ezutal is, hogy a székelyudvarhelyi 138-ik fiókpenztár minden egyes tagja a tárgyalandó ügy fontosságára való tekintettel a gyűlésen megjelenni sziveskedjék. A mint a központi vezetőség kifejti, az új alapszabály módosított tervezete nagy szükség volt. Ez által biztos alapra öhajítja fektetni az egylet jövőjét. A tagsági díjnak minden osztályban heti 10 fillérről leendő felmérését tervezi. Bármely más nyugdíjintézetnél biztosítottak 35 éves korukig való felvételét, míg más egyéneknél pedig a belépési korhatárt 40 évben állapítja meg. Az egylet alapítója 11,500,000 korona. Az állam évenként 10,000 koronával segíve, 170,000 rendes fizető tagja van. Árvák és özvegyek segítésére 3,080,000 koronát fizetett ki. Nagyon ajánlatos, hogy ezen egyletbe mindenki lépjen be.

Tíz év alatt mindössze befizet 208 koronát, ezzel szemben ha 10 év múlva munkaképtelen lesz — kap nyugdíj fizemén évenként 618 kor. 80 fillért. A tagsági díj fizetése pedig azonnal megazulnik.

Kinevezés. A pénzügyminiszter *Boros Jenő* pénzügyi fővizgatót a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság kerületében, ideiglenes minőségű pénzügyi számgyakornokká a zilahi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez kinevezte.

Egy emberbaráti intézmény. A fiatalokunk felügyelő hatósága, mely a székelyvármegyét illetőleg Marosvásárhelyen székel, és a fiataloktat fogházából, javító intézetekből, s leartatóztatási intézetekből szabaduló egyének megfelelő munkakörü elhelyezéséről kíván gondoskodni, — megkereste vármegyénk alispánját, hogy hívja fel azok figyelmét, akik ezen a réven munkához akarnak jutni, az általuk kínált munka természetének, időtartamának, a szükséges munkások számának, a munkabér föltételeinek, s egyéb kikötéseiknek megjelölésével Marosvásárhelyen, a „Fiataloktat Felügyelő Hatósága” elnökségénél jelentésék be nevüket, foglalkozásukat és lakhelyüket. *Sebesi János* alispán a megkeresést azzal adta ki az előjáróságoknak, hogy ezen körülményre azoknak a figyelmét, akik tanoncot, segédet, egyéb gazdasági munkást, vagy irodai kisegítőket keresnek, hívják fel.

Az oklándi székház építése befejezése közeledik. A székház czéljaira a törvényhatóság által megvásárolt telek kiegészítéseképpen, mint jelentettük, az alispán előterjesztésére egy ötszobás irodai költségű épült, melynek 18 ezer koronát kitevő költségeit a miniszter saját tárczája terhére vállalta. Ezen munkálatokkal kapcsolatosan folyik a főszolgabíró lakásául szolgáló épület pinczéjének víztelenítése is, melynek költsége 770 K-t tesz ki. Egyidejűleg víztelenítik a községi kórházhoz és az Udvarhelymegyei takarékepületének pinczéjét is; az előbbinek munkálatai 800, az utóbbinak 1060 K-ba kerülnek.

A fiataloktat bírája. Az igazságügyminiszter *Máthé Dénes* székelyudvarhelyi törvényszéki bírót az 1913. évi VII. t. cz. 2. szakasza alapján, 1914. évi január 1-től kezdődő három év tartamára a fiataloktat bírójául jelölte ki.

Analfabéták a városban. A közg. bizottság rendelkezése folytán a városi tanács a tankötelesek összeírásával kapcsolatosan a város területén létező analfabétákat is összeíratta. Az össezeirő kerületek szerint a város központján a Kossuth utca és mellékutcaiban 23, a Bethlen-utca és mellékutcaiban 17, a Vár-utca és Tó-utca környékén 11, a szombatfalvi városrészekben 55, a Szentimre és Szentjános-utcai részekben 3 (?), összesen 109 analfabéta találatott.

A főreáliskola műsoros estélye. A főreáliskola ifjúsága ez évben is megtartja műsoros estélyét. Az estély december 6-án a „Budapest” szálloda nagytermében lesz. Meghívókat a rendezőség idejekorán fogja kibocsájtani.

Az Udvarhelymegyei Tanító Egylet választmányja Székelyudvarhelyen az áll. el. fiuiskola tanácskoztótermében október hó 1-én d. u. 2 órakor *Rozsonai István* elnöklételével gyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Előterjesztések. 2. A folyó évi közgyűlés tárgysorozatának előkészítése. 3. Indítványok.

Halálozás. *Sepsizaláni id. Bodor József* ref. lelkész, 83 éves korában, lelkisapasztorokodásának 53-ik esztendejében f. hó 25-ikén Kányádon elhunyt. A derék, munkás embert tegnap helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

A vízkárosultaknak. Magyarorszáki *Hegedűs Loránt* országgyűlési képviselő a vármegyei inségesek részére 100 K-t adományozott. Ez összeg a kereszturi főszolgabíró kezéhez küldött a magyarorszáki inségesek között leendő kiosztás végett. — A székelyföldi kirendeltség marosvásárhelyi vezetősége az országgyűlési képviselők által napidijaikból felajánlott összegből 2000 K-t küldött *Sebesi János* alispánnak az udvarhelymegyei árvízkárosultak segélyezésére.

Új huszokoronások. A hivatalos lap jelenti, hogy az Osztrák-Magyar Bank a moetanál 1907. évi január 2-áról keltetett 20 koronáról szóló bankjegyet bevonja és szeptember 29-én már megkezdik az új 1913. évi január 2-áról keltetett 20 koronások kiadását. A régi huszokoronást azért nem kell az ablakon kiböni, mert 1915. évi december 31-ig lehet velük fizetni és 1921. év végéig beváltja az Osztrák-Magyar Bank. Az új huszokoronás 150 milliméter széles és 90 milliméter magas, tehát bárki zsebében jól elfér. Római buszas számot mutató vízjegyes papírra van nyomva és a magyar és német oldala rajz és szín tekintetében egymástól teljesen eltér. Van rajta sok guilloche, sok buszas szám, eszményi női fej, szép magyar czimer, osztrák sas, és büntető felirat, vagyis teljesen a jelenleginek szövegével lát napvilágot.

Vasúti díjkezdemények az árvízkárosultaknak. A kereskedelmi minisztérium az erdélyi árvíz által sújtott lakosság részére szállítandó élelmiszei czélokra rendelt tengeri és vetési czélokra rendelt buza, roza, árpa, zab, tengeri vasúti szállításának a hazai állomásokról kocsis és fuvarlevelenként legalább 10000 kg.-ként való díjzsetés mellett a helyi díjszabás szerinti C. osztályának kedvezményét 1914. évi márczius hó végéig, illetőleg április hó 15-ig megadta. Igazoló jegyekért a községi előjáróságok utján a kirendeltséghez kell fordulni.

Két jegyzőkönyvi kivonat. Kivonata Bács-Bodrog vármegye Tanítószövetségének f. évi augusztus hó 28-án Szabadkán tartott nagygyűlésének jegyzőkönyvéből. 25. szám. *Kormos József* szövetségi jegyző, noholi tanító ismerteti a Szejkét s felhívja a gyűlésen levőket részvények jegyzésére. *Mandics Mihály* szabadkai tanító indítványozza, hogy *Kormos* előadása szövezerint közöltessék a lapban, hogy az elmondottakat odahaza kiki még egyszer megfontolhassa. *Ispánovics Sándor* alelnök szabadkai tanító hozzájárul előző indítványhoz azzal, hogy maga a Szövetség indítson propagandát, hogy az eszme minél előbb testet öltson. *Kormos* pedig kéressek tel arra, hogy az összes bácsimegyei lapokban tegyő közzé előadását. Mindkét indítványt a közgyűlés egyhangul elfogadja.

Kivonat a Bácsiszavidéki róm. kath. tanítóegyesületnek f. szeptember hó 16-án Zentán tartott nagygyűlésének jegyzőkönyvéből. 21. szám. *Kormos József* tanító ismerteti *Szejkét* s felhívja a megjelenteket részvények jegyzésére s a következő indítványt nyújtotta be: „Indítson maga az egyesület mozgalmat a legzesebb körben, hogy az eszme minél előbb testet öltson, e czélból csatlakozásra szólítja fel a társaságúleteket, s felhívja a főtiszteendő papagót is csatlakozásra a kalocsai egyházmegyében. *Kormos* indítványát a nagygyűlés elfogadja. *Kmf. Kormos József*, tanító.

Tenyészállatok jutalmazása. A földmívelésügyi miniszter által adományozott jutalmakkal ma vasárnap délelőtt 11 órakor a Piaczterén előállítandó csikóskanczák, 3 és 2 éves kanczacsikók, amennyiben a bíráló bizottság által tenyésztésre alkalmasnak találatnak, jutalmaztatni fognak. A díjakra csakis kis gazdák saját tenyésztésű állataikkal tarthatnak igényt.

Panaszkönyv. A következő sorokat vetők: *Tek. Szerkesztő ur!* Egy igen jelentős, a közegészségügyet közelről vezéreltől körül-ményre kívánom a figyelmet felhívni. Ugyanis a közkórház szegény halottjait egy ugynevezett stráfszekéren viszik ki a csendes temetőbe. A féder nélküli szekér a megrongált kövezeten, hogy milyen kegyetlenül megtánczoltatja a szegényt, a sorstól már megtánczoltatott embert, könnyen el lehet képzelni. Az azonban még nem volna baj, hogy legalább az utolsó utján egy vigat kocsiakik az illető, de az már aztán igenis kifogás alá esik, hogy a rázástól a megindult hulla a gyengén lezart koporából folyni kezd, s szép csendesén ráfolydogál a stráfszekérré. A stráfszekér pedig — a mint ezen megbízatásnak eleget tett, szépen hozzáállt a rendes foglalkozásához, vagyis újra lisztes zsákokat, paradicsomot s megogymást szállít be a vasútról. Hogy a hullaméreg szekéren ennek következtében minden fertőzés a legkönnyebben megtörténhetik, az kétségen felül áll. Erélyes és sürgős intézkedést kérünk. Kiváló tisztelettel *N. I.*

Öngyilkosság. A kereszturi kir. telekkönyvi hivatal írónka, *Tothmayer István*, pénteken reggel hivatalos helyiségében öngyilkosságot követett el. Az élettől meghasonlott ember több lötte magát és nyomban meghalt. Tettének oka ismeretlen.

x **A legkritikusabb időpont** a csecsemő életében az elválasztás. Ha az anya ez időpontban nem ismeri ki magát, a gyermek egész életén át megszenvedi azt. Vészes azért mindonki emlékeztetése, hogy gyermekét az elválasztás pillanatától kezdve csak a világhírű Phosphatine Fallereszel szabad táplálki, mert ettől a gyermek erőssége és egészsége fejlődik és a fogzáson is könnyedén esik túl.

Köszönetnyilvánítás. Az áll. el. fiúiskola igazgatósága a beiratások alkalmával a szegény tanulókról részére adott szives adományokért, melyhez járultak **Ádám Imre** p. ü. főbiztos 250 K, **Böloni Vilmos** lelkész 2 K, **Birinyi Ferencz** utmester 2 K, **Záruy Antalóé** 150 K, **Fernengel Gyula** 150 K, özv. **Bodrogi Sándorné** 150 K, **Szabó András tanár** 1 K, **Dr. Szabó Gyula**, **Balassi Sándor**, **Kandó István**, **Puskás Árpád**, **Németh Albert**, **Turai Sándor**, **Maringer László**, **Tittel Ferencz**, özv. **Ferencsi István** 60—50 fill., összesen 1650 K, hálás köszönetét fejezi ki.

x **Veszélyes életkor** a gyermek fejlődésében az első életév, amikor a zsege szervezet erősbitésének okozó támasztására egy megfelelő tápszor szükséges és ebben a válságos időben minden anya a Nestlé-féle gyermeklisztet használja, mert jóízű, igen tápláló és könnyen emészthető. Próbadozokat teljesen díjtalanul küld a **Henri Nestlé cég**, Wien, I. Biberstrasse.

Páratlan népszerűség. Az a népszerűség, melynek a Pesti Hírlap, radikális szabadlevél, cselezési napilap, ma széles Magyarországon, sőt a külföldön élő magyarok közt is örvend, igazán páratlan mondható. A Pesti Hírlap ma nemcsak legelterjedtebb, de legnagyobb lapja is Magyarországon. Amellett a legjelesebb írők csoportjának körébe tartozik. A Pesti Hírlap egyik közelebbi bétén tárczához hozott **Molnár Ferencz**, **Gárdonyi Géza**, **Szomaházy István**, **Heltai Jenő** és **Móricz Zsigmond** tollából; tehát egy héten öt olyan író, kiknek tárczáival más lapoknak csak az ünnepi számaiban találkozhatunk. S hol van még rendszer tárczáiról az egész sereg: **Abonyi Árpád**, **Szini Gyula**, **Porzolt Kálmán**, **Szász Zoltán**, **Murai Károly**, **Lux Terka**, **Bokor Malvin**, **Vay Sándor**, **Szabóné Nofáldi Janka**, **Pakota József**, **Diplomata**, **Pásztor József**, **Tömörkény István**, stb. stb. A Pesti Hírlap külön kedvezményeket is nyújt előfizetőinek; a Divat-szalonnán közlő dívatlapot kedvezményes áron rendelhetik meg és karácsonyi ajándékkul kapják a Pesti Hírlap nagy képes naptárát. A Pesti Hírlap előfizetési ára egy óra 2-40, két óra 4-80 K. október-decemberi negyedévre 7 K. A Divat-szalonnán közlő dívatlapot egy órával együtt negyedévre 9 K. 80 fill. — Az Érdekes Újság című pompás kiállítás képes letlapjal együtt negyedévre 9 K. 80 fill. A Pesti Hírlap kiadódhat, hova az előfizetést legcélszerűbb postautalvánnyal beküldeni, Budapest, V. ker., Váci-körút 78. sz. alatt van.

Haladás. Az OMNE kiadásában és Harsányi Ferencz, Dr. Hollósy István, Dr. Harsányi Miklós és Mezei István szerkesztésében megjelenő ily című kulturpolitikai és irodalmi szemle szeptemberi száma most jelent meg gazdag tartalommal. A „Haladás” minden felekezeti, vagy pártpolitikai szemponton felül áll a egyes eseményeket csupán az általános kulturális haladás szempontjából bírálja el és mint az Orsz. Magy. Népművelődési Egyesület hivatalos közlönye a magyar köznevelődés aktuális kérdéseivel foglalkozik. — Előfizetési ára egész évre öt korona. — Mutatványzámmal szívesen szolgál az OMNE (Budapest, I., Táltos-utca 3.).

Felolós szerkesztő: BECSEK ALADÁR.
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Tudomásul.

Ganz félo villamossági részvénytársaság üzemevelésége tudatja a nagyérdemű fogyasztó közönséggel, hogy e hó 28-ától kezdődőleg a szombati napok kivételével az áramszolgáltatás reggel a teljes világosság beálltától délután 1 óráig szünetelni fog. Szombaton az áramszolgáltatás az egész napon át zavartalanul fog eszközölni.

Ezen intézkedésre, mely előre láthatólag csak két három hétig fog tartani, az üzemeveléséget az e hó 22-én előfordult üzemevelés kényszeríti és reméli, hogy ily módon hasonló sajnálatos eset kikerülhető lesz.

Sz. 5673—1913. t.lkvi.

Hirdetmény.

Kénos község telekkönyvei birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. sz. szabályrendeletre képest átalakítottak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886: XXIX. az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892: XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás, a telekkönyvi bejegyzések helyesbitésével fogantatosittatik.

E célból az átalakítási előmunkálatok hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községhez 1913. október hó 16-án fog kezdődni.

Ennél fogva felhivatnak:

1. Az Összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netáni észrevételeiket annál bizonyosban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésekből eredhető kifogásokat jöhözemű harmadik személyek iránnyában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, kik a telekbejegyzésekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatol elterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

3. Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886: XXIX. t.-c. 15—18 és az 1889: XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerzzen iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda haasznak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; — végül akiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó jog, vagy megszűnt, egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve szintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai a jegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve, hogy törleszt engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a belyegmentesség kedvezménytől elesnek.

A kir. jbróság, mint telekkönyvi hatóság.
Okládon, 1913 augusztus 2.
Kelemen Kálmán s. k. kir. járásbíró.

A kiadmány titelül:

Wermesser, kir. telekkönyvezető.

Szám: 8920—1913. t.lkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Oláhfalvi és Homoródmenti takaréki pénztár végrehajtónak Konrad Antal és társa végrehajtást szenvedő elleni 22 K. tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az 1881. évi LX. t.-cz. 14. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az árverést elrendelte és a következő ingatlanok és pedig a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a Szentegyházasszalu községben fekvő s a szentegyházasszalu 590 sz. tjkvben A+ 5438 hrsz. szántó 1320 K. 2. szentegyházasszalu 758 sz. tjkvben. A+ 5155 hrsz. szántó 16 K. 50 fill. kikiáltási árban az 1913. évi október hó 24 ik napjának d. e. 9 órakor Szentegyházasszalu községházánál megtartandó nyilvános árverésen el fognak adni.

Árverezni szándékozik tartozni a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhelyen, 1913. szept. hó 12-én. Mihály János, s. k. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelül:

Kiss, kir. törvényszéki t.lkvezető.

6915—1913. szám.

Pályázati hirdetmény.

A székelyudvarhely rend. tan. városnál újonnan szervezett polgári biztos állásra pályázatot hirdetek.

A polgári biztos állás javadalmazása: évi 1400 korona fizetés és 480 korona lakbér.

A polgári biztost a város képviselőtestülete élethossziglanra fogja megválasztani s mint a városi segéd személyzet tagja, nyugdíjogosultsággal bír.

A polgári biztos egyelőre közvetlenül a város rendőrfőkapitányának rendelkezése alatt fog állni és annak utasításai szerint fogja hivatalos dolgait teljesíteni. Szolgálati teendőit részletesebben a város képviselőtestülete ezután fogja megállapítani.

A kik a polgári biztos állásra pályázni óhajtanak, azok az iránti kérvényeket 1913 évi október hó 10-ig bezárólag Udvarhelyvármegye alispánjához kell hogy benyujtsák. Később érkező pályázati kérvények nem vétetnek figyelembe.

A pályázati kéresekhez csatolandó okmányokkal mindenesetre igazolni kell azt, hogy: 1. pályázó legalább 24 éves, de nem több mint negyven éves, 2. hogy pályázó egészséges, ép testalkatú, erős, 3. hogy erkölcsi tekintetben kifogás alá nem esik; 4. hogy valamely középiskolának legalább négy osztályát sikeresen elvégezte.

A ki detektivi gyakorlatot igazol, egyéb feltételek fennforgása esetén előnyben részesül. Székelyudvarhely, 1913. szept. 2-án.

Alispán helyett:

Dr. Paál Árpád, főjegyző,

Erdélyi vevőink kényelmére
Brassóban, Kapu-u. 60. sz. a.

nagyobb szabású

fiókküzletet

illesítettünk.

Butorszükségletét mielőtt fedező, tekintse meg raktárunkat, miután cegünk egész Erdélyben a legversenyképesebb és legnagyobb raktár felett rendelkezik.

Székely és Réti
butorgyárosok

Márosvásárhely,
Szécheny-tér 47.

Brassó,
Kapu-utca 60.

Hitelképes egyéneknek részletes
emelés nélkül részleteszerető is

Könyvnyomda áthelyezés.

BECSEK D. FIA

könyvnyomda helyiségei
október első napjaiban
KOSSUTH-UTCA 14. sz. alá

helyezettnek át.

Kiadó uri lakás a Batthyány-téren

1. **As emeleten** 1 nagy utcai áttányos, három, vélo összerögző és egy kis átjáró szobákból álló lakás, azonnal vagy szeptember 29-ikéig kiadó.
2. **Udvari 2 lakás** ugyanott, két szoba, konyha és hozzávalókkal, földszint kiadó. Egyik-egyik szoba alkalmas szabónak, masamódnó stb-eknek.
3. **Pinczon** gyógyszerárám mellett **hófhelyiség** szép kirakattal, újonnan festve, mindenféle üzletnek alkalmas. Központi fűtésű Legnagyobb forgalmi hely! Azonnal kiadó és átvehető.
4. **Csere-utcában** 3 szoba, konyha, kamara, pincze, fatartó, szentesdi, tyukdi, galambbug és kőműv udvarral, kuttal, gyönyörű rózsáskerttel, gyümölcsfákkal. Kedves, csendes lakás egészséges helyen. Pék József építésmester volt. Azonnal vagy szeptember 29-ikéig kiadó.
5. **Csere-utcában** három szoba, egyik jó műhelynek, konyha, kamra, sütőház, külön udvar — a Herczeg Albert-féle házban — kiadó esetleg eladó olcsón és kedvező fizetési feltételek mellett.
6. **Bethlen-utcában** vendéglőnek nagy beálló helyek, színekkel, istállóval, kerttel, megegyezés esetén még megrövidítendő 6 vendégzobával, a vasuti állomásnál szemben, a Sorbán-féle telek kijavítva kiadó azonnal. Kormsajogjal bírónak különösen előnyös. Esetleg megvásárolható a kormsajog, ha vendég-szobák felépíttetnek. Kiadó és azonnal el is foglalható.
7. **A Tábor-utcában** a közközbiz hátagemelt, két szobás, koma és konyha; pincze, fatartó, tyukdi, szentespajta és esetleg istállóval és szekerezéssel is, csak egy lakó van még az udvaron, kitűnő vizu kuttal kiadó. A lakás alatt van egy nagy, magas, tágas, műhelynek alkalmas pinczehelyiség. Van egy külön egyes szoba is, mely külön is kiadó.

2. Eladó házhelyek, belsősegek.

8. Az országút mentén: **Bethlen-utcában**, a vasut mellett, a bejárónál balra levő belsón, mely Vajda Lajos farakára volt, eladó parcellánként, az egész 5 belsőre felosztva 5000 kor. darabja. Vendéglőnek, kereskedésnek, nyitl üzletnek, fakercakedésre rendkívül alkalmas, mert hátul a vasutra is rakodó kapu nyitható. Bármiféle épület építése köből engedélyeztetik bárkinek is. **Eladó részletfizetésre is.**
9. **Kuvarkertben** nagy gyümölcsösökert felparcellázva több házhelyre, megtekinthető terv szerint, három utca fronttal, **eladók örökön** Vevőknek olcsó földvény, téglaavettető hely biztosított. Gyönyörű, mind nemes gyümölcsfákkal, melyek már termenek. Jó ivóviz kuttal. Igen alkalmas lenne tisztviselői telep vagy más társaságok tagjainak, kik így magukban építhetnék nek is lakhatónak. Ha a pénzügyi viszonyok javulnak, magam szerzek reá kölcsönöket az építkezésére.
10. **Tábor-utca**ban gyönyörű gyümölcsösökertben taxás házhelyek **eladtnak** illetőleg **kiadtnak** buzasom időre. Kitűnő kut az udvaron, közös sütőkemence stb. Az utca már csaknem egészen be van építve.

3. Különléle kiadandók vagy eladandók.

11. **Faraktárnak** a vasuti raktár, az országút mellett bekerített hely **kiadandó** és azonnal át is vehető.
12. **Homoródi borviz szállítására** a városba **Korcsokban** előzetőknek, kiadandó kétféleképpen is. 1. A szállító kap a behordás és azéthordásáért és elosztásáért az előzetőknek, havi 200 koronát. 2. Vállalkozásba veszi a szállítást, korát, szekeret, míg maga beszerzi, én adok, mely esetben 230—240 kor. keresbet.
13. **Nagygalambfalván eladó** az országút mentén egy kitűnő helyen, a korcsma mellett fekvő nagy belső, mindonre, de iparosnak különösen alkalmas, 2000 koronáért. Azonnal át is vehető. Jó kut van rajta.
14. **Nagygalambfalván eladó** egy 28, egy 14, meg egy 9 holdas erdő szép tűzifa állományal, mely leg-zebb a készsg határában. Az országúttól pár száz lépésre, „Várfele” nevű helyen, a Vágka pataka mellett, melyhez a falun innenfelüli hid vezet át. Székelyudvarhelyről is megjárható egy nap kétzer. Igen előnyös vásár fogattartóknak.
14. Fentiekről értekezhetni levélben vagy személyesen a tulajdonos

Nagyszolymosi KONCZ ÁRWIN gyógyszerésszel Székelyudvarhely.

Sz. 721—1913.

Arverési hirdetemény.

Hodgya község korcsmaháza italmérésí joggal 1913. október hó 5-én délelött 9 óraker a községi bíró lakásán 6 évre haszonberbe adatik.

Kikiáltási ár évi 335 K. Arverési feltételek a bikafalvi körjegyzői irodában megtekinthetők.

Hodgya, 1913. szept. 21.

Máthé József. Bedő Gyula, jegyző. k. bíró

Szép paradicsomot

25 kilotol feljebb vasuton szállítva kiloja 16 fillér.

Őszi baraczk . . . . . 1 kilo K. 1:20
Csemesegszőlő . . . . . 1 " " —80
Valódi csemege méz . . . . . 1 " " 1:70
és más ujdonságok, továbbá conservek, sajtok, különleges likörök 5 kilos postacsomagokban szállít utánvét mellett

Bihari Boláné csemege kereskedő
BUDAPEST, Főherczeg Sándor-u. 26. sz.

Eladó ház.

Helyben Szentjános-utca 19. sz. alatti félhold területű hazasbeltelek, rajta levő teherrel eladó, 3 szoba, kamra, nyári-konyha, istálló, sertésöl, kitűnő vizü kút; ntezasorban, feuyessel. Különösen ajánlható oly egyéneknek, kik a méhészetel szeretnek foglalkozni. — Értekezni lehet a tulajdonossal.

Sz. 9041—1913. tkvi.

Arverési hirdeteményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir törvényszék mint telekkönyvi hatóság közbirre teszi, miszerint az Agrár takaroképészár Marosvásárhelyt végrehajtatónak Kósa Róza végrehajtatást szenvedő elleni 1265 K. tőke követelés a jár. iránti végrehajtatási ügyében az 1881 évi LX t.-cz. 144 §-a alapján és a 146 § a értelmében az árverést elrendelt és a következő ingatlanok és pedig a székelyudvarhelyi kit törvényszék területén levő Székelyudvarhely városban fekvő a a székelyudvarhelyi 1019 sztjkvben A† 838 hrsz. kőház 660 K. és A† 841/1 hosz. kertre 11 K. kikiáltási árban külön jószágtestként az 1913. évi október hó 25 ik napjának d. o. 9 órájaker a kir. tkvi. hatóság árverelő szobájában (földszint 39 sz. ajtó) megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási 10% -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött közéhez letenni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhelyen 1913 évi szept. hó 20. Mihály János s. k. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelül: Dósa, kir. tsvzéki tkönyvvezető.

Törv. védve.

Utánzatoktól óvakodjunk!

KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG és HURUT
ellen nincs jobb, mint a valódi
MENTHOMOL-CUKORKÁK

Hatáeuk gyors és biztos, nagyon kellemes, jó ízűek, a gyomrot nem rontják, az étvágyat elősegítik. A köhögést, ingeret, valamint a hangszálak kifradsát megakadályozzák, miért is énekesek, színművészek, papok, szónokok állandóan használják.

Dohányzóknak nélkülözhetetlen a száj udítására és a dohányszag eltávolítására. Ár: 1 doboz 40 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Vészteléstől vigyázzunk a MENTHOMOL névre, melynek minden dobozán a fent látható 4 górn alaknak rajta kell lennie.

Gyár: **EGGER A. FIA**, Bécs.

Szám: 3368—1913 ki.

Pályázati hirdetemény.

A homoródi járáshoz tartozó oklándi körjegyzőségben lemondás folytán megúrese-dett segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása: 1000 korona fizetés.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeket alól-írott főszolgabíróhoz legkésőbb f. évi október hó 15-ig adják be.

A később érkezett pályázatokat nem veszem figyelembe.

A választás iránt később fogok intézkedni. Oklánd, 1913. évi szept. hó 23.

Szabady Tivadar, főszolgabíró.

Sz. 8969—913. tkvi.

Arverési hirdeteményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közbirre teszi, miszerint Márfalvi közbirtokosság végrehajtatónak Bálint Ferenc székelyudvarhelyi lakos végrehajtatást szenvedő elleni 63 K. 17 fill. tőkekövetelés a jár. iránti végrehajtatási ügyében az 1881. évi LX. t.-cz. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az árverést elrendelte és a következő ingatlanok és pedig a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a szombatfalvi 268 sz. tjkvben A† 536 hrsz. erdő 1/7-ed része 0:01 fillér, 537 hrsz. erdő 1/7-ed része 0:01 fillér, 570 hrsz. erdő 1/7, része 0:01 fill. 597 hrsz. erdő 1/7, része 0:01 fill. 598 hrsz. erdő 1/7, része 0:01 fill. 712 hrsz. erdő 1/7, része 0:01 fill. II. szombatfalvi 323 sztjkvben A† 761 hrsz. szántó 1/7, része 0:01 fill. 864 hrsz. szántó 1/7, része 0:01 fill. III. a szombatfalvi 152 sztjkvben A† 449 hrsz. szántó 1/7, része 0:01 fill. 465 hrsz. szántó 1/7, része 0:01 fill. 466 hrsz. szántó 1/7, része 0:01 fill. 861 hrsz. szántó 1/7, része 0:01 fill. 1041 hrsz. szántó 1/7, része 0:01 fill. a szombatfalvi 150 sztjkvben A† 467 hrsz. szántó 1/4, része 0:01 fill. 468 hrsz. szántó 1/4, része 0:01 fill. 862 hrsz. szántó 1/4, része 0:01 fill. 951 hrsz. szántó 1/4, része 0:01 fill. a szombatfalvi 142 sztjkvben A† 117 hrsz. erdő 1/7, része 0:01 fill. 118 hrsz. erdő 1/7, része 0:01 fill. 119 hrsz. erdő 1/7, része 0:01 fill. a szombatfalvi 495 sztjkvben A† 131 hrsz. kert 90 K. 762 hrsz. szántó 08 K. 763 hrsz. szántó 12 K. 147 hrsz. kőház és mel- léképületek 2400 koronakikiáltási árban külön jószágtestként 1913. évi november hó 21-ik napjának d. o. 9 órájaker a kir. törvényszék tkvi. hatóság árverelő szobájában (földszint 39 sz.) megtartandó árverésen el fognak adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 % -át készpénzben vagy óvadékképes érték-papírban a kiküldött közéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhely, 1913. évi szept. 16. Mihály János s. k., kir. teszéki bíró.

A kiadmány hitelül: Dósa, kir. teszéki tkönyvvezető.

Bíró Lajos
Bródi Sándor
Kenedi Géza

Kobor Tamás
Kozma Andor

az írók és ujságírók színe-java írják
a legjobban szerkesztett, teljesen független legelterjedtebb és legnagyobb magyar napi lapot

„Az Ujság”-ot

Vasárnap: ASSZONY, GYERMEK, AUTOMOBIL és STORT melléklet

Felölis szerkesztő: GAJARI ÖDÖN.
Szerkesztő-társ: DR. ÁGAI BÉLA.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Ujság terjedelme
Egy évre 28.—K rendszeren 32-36-40
Félévre 14.—K oldal. Vasár- és Ün-
Nepgyedőre 7.—K nappalokon 80-100-
Egy hónapra 2-40K 200-280 oldal.

Megrendelési cím: AZ UJSÁG kiadóhivatala Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám.

Egyes példány ára Ünnepe 10 fillér és vasárnapokon egyformán

KÖHÖGÉS

rekedtség ellen nincs jobb a
RÉTHY-féle permetefü ezukorká-nál.

Milión ember szereti a világban RÉTHY-cukorkát, mert rendkívül kellemes ízű, a gyomrot, étvágyát nem rontja. Meghűlés, hurut, köhögés ellen biztosan és gyorsan használ. Vásárlásánál vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk, mivel ezt használtuk először. Az eredetileg minden egyes dobozban rajta van a „RÉTHY” név.
1 doboz ára 60 fillér, kapható mindenütt.
Postán küld 6 dobozt franco 3 koronáért.

Réthy Béla gyógyszerész **Békéscsaba**

Feltűnő olcsó árak!

6 szem. étkezési készlet	15 K-tól feljebb
12 szem. étkezési készlet	30 „ „
6 szem. teás készlet	7 „ „
6 szem. kávé készlet	7 „ „
Mosdókészletek	10 „ „
Függő lámpák	5 „ „
6 szem. vízes készlet	3 „ „

Valamint itt föl nem sorolható mindenféle üveg, porcellán, lámpa, képek, tükörök, házi és vendéglői berendezések, sport- és utazócikkek, chinaezüst-árak és gyerek-játékok olcsó árban kaphatók:

DRAGOMÁN-czégnél

Székelyudvarhelyen.

Villamos izzótestek:

Fémszálas 2 kor. Szénszálas 70 fillér.

Ritka alkalmi vétel míg az olcsó áruk raktáron vannak

Hirsch Rudolf kész ruha és divatüzletében

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 25. szám.

400 drb férfi finom és elegáns szabott öltönyök K. 17, 20, 24, 29, 32, 38, 40, 45.

300 drb tartós min. átmeneti kabátok dubl szövet K. 17, 24, 29, 33, 38, 40, 46, 50.

200 drb férfi rövid kabát szörme gallér és béléssel K. 20, 28, 33, 40, 46, 52.

Míg ezen alkalmi olcsó árukból a készlet tart, kérem a n. é. vevőközönség szives pártfogását.

500 drb női átmeneti kabát legújabb divatu K. 18, 22, 29, 33, 38, 42, 46, 50, 58.

100 drb női készletű fekete és színes szövetből K. 28, 32, 37, 40, 45, 50.

200 drb női alj K. 7, 8, 10, 12.

800 pár finom tartós cipő K. 12, 14, 16, 18.

50%

takarít meg, ha évi **czipőszükségletét** az előnyösen ismert

Orbán, Nagy és Tamás

kész czipőraktárából szerzi be.

Különösen családok érdeke, hogy czipő szükségletüket ne gyári, hanem kézi munkából fedezzek.

Védjegy: „Horgony”.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziész, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult kőzvénynél, aszúznál és meghűléseknél.

Figyelemztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K.140 és K.2.- és ügyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Róktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

O.E. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5. nos.

Sz. 1122—1913. kj.

Árverési hirdetés

Közhirre teszem, hogy Nagy község korcsmája folyó évi november hó 2-án d. u. 3 órakor a község házában tartandó nyilvános árverésen 1914. évi január hó 1-én kezdődő három évre haszonbérlet adatik.

Kiküldési ár 1000 korona.

Részletes feltételek a körjegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Nagy, 1913. szeptember 25-én.

Marossy Albert,
körjegyző.

Szolid és pontos kiszolgálás.

GYÖNTÖRÜ, MARADANDÓ ÉRTÉKŰ ARANY ÉS EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK
berezeshetőek

ISZÁKOVITS BERNÁT MUÓRAS ES ÉKSZÉPESZNEI.
Székelyudvarhely, Deák-tér 12. sz. (Pénzügyi palota mellett)

hol a legjobb és legzebb kivitelben kaphatók eredeti OMEGA, SCHAFFHAUSEN és CHRONOMETRE inga és zsebórák, arany és ezüst ékszerek, gyűrűk, nyakékek, láncok, briliáns gyűrűk és fűgők. Ezüst és alpaca dísz tárgyak. Ezüst avdószközök, domborművek, jardinierek, dildányok, komposz talak, kávé és teadékszletek.

Szemüvegek és mindenféle optikai szerek. Mindenféle javításokat elvállalok és azonnal pontosan eszközök. Koczkázat kizárva. Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

Hallotta-e már?

Egész világ beszél róla,
hogy az eredeti

Pfaff varrógépek

utólérhetetlen minőségű, könnyű, zajtalan varrása és harlsnyafoltozása egyformán alkalmassak. Egyedárusítás és főraktár

Egyben felhívom a n. é. közönség b. figyelmét jól berendezett **Vas-, szerszám- és konyhafelszerelési** üzletemre, melyből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi árban számítom. — Szives pártfogást kér mély tisztelettel

ENGLER JÓZSEF

A Kremeneky
Metallum
fémszálas izzólámpa
nem törékeny
és sokáig ég.

Kapható:
Márk Testvérek
üzser és csemegeüzletében
Székelyudvarhelyen.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a
PORTLAND CEMENT-GYÁR BRASSO
(Kugler és Társai.)

Itt helyben kapható: Rösler és Gábor czégnél.